



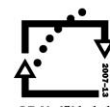
evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příprava na vyučování oborů Přírodopis s cíli v oblastech EV, OSV a čtenářství

<p>Název učební jednotky (téma)</p>	<p>Sjezdové lyžování – modelový příklad (nejen) environmentálního konfliktu</p>
<p>Stručná anotace učební jednotky</p>	<p>Tato učební jednotka na modelové situaci sjezdového lyžování ukazuje rozdílné postoje konfliktních skupin, formou hraní rolí pomáhá rozvíjet schopnost argumentovat a konfrontuje osobní názory a postoje s těmi, které má žák plnit v rámci své role.</p> <p>Jednotka může navazovat na učební jednotku Problémy a konflikty, ve které se žáci seznámí s pojmy problém a konflikt, s podmínkami, za kterých se z problémové situace stává situace konfliktní, i s vlastnostmi a postupy důležitými pro úspěšné zvládnání problémů i konfliktů.</p> <p>V jednotce je využit model E – U – R.</p>
<p>Nutné předpoklady</p> <p>(Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • orientace v pojmech problém, konflikt, případně environmentální problém a konflikt • techniky efektivní komunikace – schopnost naslouchat druhým, schopnost argumentovat, ...
<p>Časový rozsah učební jednotky</p>	<p>90 minut</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Věk žáků (ročník)	9. ročník						
Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
	Ano					Ano	Ano
Vyučovací obor(y)	Přírodopis <i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i> <ul style="list-style-type: none"> Žák uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému. 						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<ul style="list-style-type: none"> Žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá. Žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá. Žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí. Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu. Žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje. Žák účinně spolupracuje ve skupině a přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá 						





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví.
<p>Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák popíše příčiny a možné důsledky vybraného problému z hlediska environmentálního, ekonomického a sociálního. • Žák vysvětlí, kdy se z environmentálního problému stává environmentální konflikt. • Žák formuluje a odůvodní vlastní stanovisko na řešení daného problému/konfliktu. <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák zvažuje své priority, na základě kterých se rozhoduje. • Žák identifikuje, které reálné problémy si zasluhují jeho angažovanost a tyto problémy řeší. <p>Čtenářství</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák si text prohlédne dřív, než se do něj pustí, všímá si jeho struktury a hledá ta místa, která s největší pravděpodobností naplní účel, s nímž se do čtení pouští. • Žák vychází z dosavadních vědomostí a zkušeností, porovnává s nimi čtený text, propojuje text s tím, co už věděl dříve. • Žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu (výstup ČJ).
<p>Cíle učební jednotky</p>	<p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Žák formuluje v diskusi argumenty pro nebo proti budování a rozšiřování lyžařských areálů.





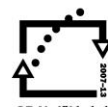
evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> Žák vnímá význam argumentů opačné strany v konfliktu a hledá konsensus v podobě pro obě strany použitelného kompromisu. <p>Čtenářství</p> <ul style="list-style-type: none"> Žák vyhledá v předložených textech klíčové informace, které následně využije při řešení zadaných úloh. Žák doplní informace získané studiem předloženého textu se svými vlastními zkušenostmi. <p>Přírodopis</p> <ul style="list-style-type: none"> Žák zhodnotí kladný i záporný vliv člověka na životní prostředí. Žák uvede alespoň 3 důkazy negativního vlivu sjezdového lyžování na ŽP. Žák zaujme a zdůvodní své osobní stanovisko k vlivu sjezdového lyžování na ŽP.
<p>Hodnocení</p> <p>(Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Žák se v rámci týmu podílí na vytvoření kompromisního návrhu, se kterým by mohly souhlasit obě strany konfliktu. V závěrečném reflexním formuláři komentuje svoje osobní postoje a reflektuje vliv programu na úroveň osobních znalostí a vývoj osobních preferencí.
<p>Popis učební jednotky</p>	<p>1. Motivační a evokační fáze</p> <p>Učitel pustí žákům dvě ukázky z filmu Snowboardáči (první ze sjezdovky – 24:21–24:56 a druhou z jízdy ve volném terénu (free riding 1:22:28–1:23:11).</p> <p>Učitel zjišťuje postoj žáků ke sjezdovému lyžování. Žáci ohodnotí svůj vztah ke sjezdovému lyžování pomocí bodové stupnice (Příloha A).</p> <p>10 bodů – lyžování miluji a nemám s ním žádný problém</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 bod – lyžování z nějakých důvodů vůbec nemám rád

Pokud mají žáci různé pochybnosti, pohybují se na bodové škále mezi těmito hodnotami. Svůj názor podpoří alespoň jedním argumentem.

Následně se žáci samostatně zamyslí nad možnými argumenty těch, kteří se na bodové škále vyskytují na opačné straně než oni sami. Své názory zapíší.

Nyní se žáci rozmístí po třídě tak, aby znázornili své bodové preference – na jedné straně místnosti se shromáždí ti, kteří přidělili 10 bodů, na druhé straně ti, kteří přidělili 1 bod, ostatní se v přibližně správném měřítku rozmístí mezi ně.

Žáci (dobrovolníci) mohou seznámit ostatní se svými postoji a argumenty.

Po sdílení osobních postojů, položíme žákům otázku:

- Jaké skupiny lidí by mohly mít výhradně negativní postoj ke sjezdovému lyžování a jaké skupiny lidí naopak výhradně pozitivní?

Pokud žáci nebudou mít nápady, můžeme jim pomoci upřesněním otázky:

- Komu by mohlo vadit rozšiřování sjezdovek, kdo ho naopak prosazuje?

2. Fáze uvědomění si významu

V následné práci se budou žáci zabývat sjezdovým lyžováním a snahou rozšiřovat sjezdařské areály do dalších ploch a vyšších nadmořských výšek. Jedná se o příklad konfliktu mezi různými zájmovými skupinami. Práce bude probíhat formou arény, kde na jedné straně učebny budou ti, kteří budou vyzdviňovat klady sjezdového lyžování, na druhé straně ti, kteří budou zdůrazňovat negativa a rizika tohoto sportu.

Učitel žákům náhodně rozdá rozstříhané části textů (Příloha B), aby polovina žáků měla k dispozici texty ukazující negativa sjezdového lyžování a druhá polovina texty ukazující jeho pozitivita – každý text může být použit víckrát – podle počtu žáků ve třídě.

Každý žák si nejprve svůj text přečte a připraví si podle něj hlavní argumenty do diskuse, pak zaujme místo na své straně arény.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Využít může i své případné předchozí znalosti a zkušenosti. Je ale důležité, aby v tuto chvíli zaujímal názor dle popsaného argumentu bez ohledu na to, jaký je jeho názor osobní.

Následně učitel moderuje diskusi, ve které zaznívají střídavě argumenty obou stran. Je důležité, aby každý dostal prostor prezentovat názory, které zastupuje.

3. Návrh řešení

Po uplynutí zadaného času přečte učitel nahlas text (Příloha C), ve kterém je shrnut cíl pro další práci – najít konsensus.

Každá strana nyní pracuje samostatně – cílem je vyhodnotit nejdůležitější argumenty opačného tábora a připravit návrh na vyřešení konfliktu tak, aby byl pokud možno přijatelný pro obě strany. Využije k tomu formulář (Příloha D). Přehled hlavních argumentů obou táborů je možno nalézt v příloze (Příloha E).

Poté následuje prezentování návrhů obou stran a snaha vytvořit společný výstup, na kterém by se všichni shodli. Na tuto činnost je zadán čas, který nesmí být překročen, i když ke shodě třeba nedošlo. Je to důkaz složitosti jednání. Výsledky jednání si obě strany zaznamenávají.

4. Reflexe

Každý žák samostatně zpracovává osobní reflexní dotazník (Příloha F), ve kterém komentuje svoji roli i své postoje k řešenému tématu a konfrontuje svoje názory na počátku programu a nyní – pro připomenutí může využít formulář (Příloha A).

Dobrovolníci mohou následně seznámit ostatní se svými výstupy.

Učitel si následně práce žáků vybere, vybrané pasáže z něj mohou sloužit jako jeden z podkladů pro hodnocení práce žáka (spolu s aktivitou žáka během programu). Součástí hodnocení není postoj žáka k danému problému.





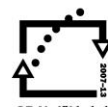
evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Seznam příloh</p>	<p>Příloha A – Názorová škála Příloha B – Sjezdové lyžování pozitiva a negativa Příloha C – Jak řešit konflikty Příloha D – Formulář pro argumenty Příloha E – Argumenty obou táborů Příloha F – Osobní reflexní formulář</p> <p><i>Pomůcky:</i></p> <p>Listy papíru, psací náčiní, tabule a křída (flip a fixy), DVD Snowboardáci, přehrávač.</p>
<p>Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola</p>	<p>Mgr. Jan Vrtiška ZŠ Vrané nad Vltavou U Školy 208, 252 45 Vrané nad Vltavou</p>
<p>Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)</p>	
<p>Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).</p>	<p>Líbilo se mi, že přestože měli žáci na počátku programu v naprosté většině jednoznačně vyhraněný pozitivní názor na sjezdové lyžování, byli schopni během programu akceptovat negativní argumenty a přiznat, že se dozvěděli nové (překvapivé) informace např. z oblasti ochrany přírody či vodního režimu, sociálního či ekonomického vlivu lyžování apod. Žáci uznali, že se na různé jevy vyplatí dívat z různých úhlů pohledu.</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.</p>	<p>Je důležité hlídat čas, aby zbyl dostatek pro reflexní fázi hodiny.</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).</p>	<p>Zjistil jsem, že je z hlediska časového i z hlediska porozumění další práci výhodné připravit pro žáky formuláře, do kterých zapisují své názory – přílohy 3 a 5 vznikly až po odučení jednotky, ve vlastním programu si žáci zapisovali své názory na volné papíry.</p>





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Názorová škála – vztah ke sjezdovému lyžování

Úkol: Zakroužkuj jednu z níže uvedených bodových hodnot podle svého vztahu ke sjezdovému lyžování:

- 1 bod – sjezdové lyžování z nějakého důvodu nemám vůbec rád
- 10 bodů – sjezdové lyžování miluji a nemám s ním žádný problém

V případě pochybností se zařaď na škálu mezi krajními hodnotami podle toho, které argumenty u mě převládají.

Hodnoty 1–5 vybírají tedy ti, u kterých převládá negativní vztah ke sjezdovému lyžování, hodnoty 6–10 naopak ti, kteří mají ke sjezdovému lyžování vztah spíše pozitivní.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Argumenty na podporu mého vztahu:

Možné argumenty opačné strany:

(žáci s negativním vztahem ke sjezdovému lyžování hledají argumenty pro podporu lyžování; lidé s pozitivním vztahem ke sjezdovému lyžování hledají argumenty proti sjezdovému lyžování).





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POZITIVA

1) Pohled lyžařů a turistů

Sjezdové lyžování patří do tzv. „tvrdé“ turistiky, která je v České republice velice oblíbená. Považujeme ho za úžasnou sportovní a relaxační aktivitu, při které rychle zapomeneme na starosti všedních dnů. A navíc v krásné přírodě. Moc se nám líbí, že nám skiareály nabízejí moderní vybavení – vše potřebné nacházíme v těsné blízkosti ubytování – kvalitní příjezdové silnice, parkoviště, sjezdovky a vleky, půjčovny lyžařského vybavení, možnosti dalšího vyžití – restaurace, sauna, bazén, ... a po nás se chce jen jedno, bavit se a relaxovat.

Velice oceňujeme pestrost nabídky, areály nám většinou nabízejí perfektně upravené sjezdové tratě různé obtížnosti, servis, výukové lyžařské školičky pro děti či začátečníky. Oceňujeme možnost večerního sjezdování, které je velice romantické.

Víme, že klimatické podmínky v České republice nejsou pro sjezdové lyžování optimální, o to více si vážíme snahy provozovatelů lyžařských areálů připravit terény např. prostřednictvím umělého zasněžování, hledáním a přípravou ploch ve vyšších nadmořských výškách, případně rozvojem nabídky doplňkových aktivit, které nám umožňují návštěvu areálů i v době, kdy je lyžování nemožné – např. vybudováním letních bobových tratí, úpravou tratí pro in-line bruslaře či půjčovnou horských kol.

✂-----

2) Pohled zastupitelů okolních obcí

Na jednáních zastupitelstva se o nabídkách a aktivitách místních lyžařských areálů často bavíme. Nemáme na ně jednotný názor, ale vnímáme, že jejich existence a případný rozvoj může přinést obci pozitivní dopady.

Věříme, že část zisku, který získají firmy provozující skiareály, zůstane v naší obci a že přispěje k našemu rozvoji. Za důležité považujeme také zvýšení nabídky pracovních míst, celý náš region trpí velkou nezaměstnaností. V skiareálech se najdou pracovní místa pro údržbáře a obsluhu technického vybavení tratí a dalších doprovodných zařízení (bobové dráhy, cyklistických tras, ...), pro učitele v lyžařských školách, pro prodejce nejrůznějšího zboží, pro obsluhu v stravovacích, ubytovacích a relaxačních zařízeních apod.

Velice důležité je pro nás i to, že skiareály přilákají do obce turisty z celé republiky i ze zahraničí a ti do oblasti přinesou své peníze, které mohou pomoci rozvoji celého regionu. Navíc se o nás dozví svět, a kdo by nechtěl být slavný?





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3) Pohled majitelů lyžařských areálů

Naším hlavním zájmem je zisk, to ale přece nebudeme říkat veřejně. A zisku dosáhneme, pokud budeme nabízet kvalitní služby a přilákáme do našich areálů velké množství návštěvníků.

Přemýšlíme jak toho dosáhnout. Důležité je kvalitní fungování služeb, na druhou stranu ale i snaha o snižování nákladů. Snažíme se areál využívat po co nejdelší dobu. Víme, že se v důsledku globálního oteplování zkracuje doba, po kterou leží na sjezdovkách přírodní sníh. Proto čekáme na stabilnější teploty pod bodem mrazu, abychom mohli svahy uměle zasněžít, k tomuto účelu si pořizujeme silná sněhová děla. Areál pokrýváme světelnými zdroji, abychom mohli nabídnout turistům i noční jízdy, které jsou mezi nimi tolik oblíbené.

Snažíme se též rozšiřovat své areály do vyšších nadmořských výšek, protože zde je větší jistota, že bude k dispozici sníh.

Důležité je pro nás přicházet s dalšími vylepšeními. Chceme rozšiřovat své areály o další tratě, protože tím budeme moci přilákat a uspokojit více lidí, obzvláště pokud se nám podaří vytvořit nabídku pro různé cílové skupiny – jednoduché a mírné tratě a loučky pro děti a začínající, náročnější tratě pro zkušené sjezdaře, kteří si přece zaslouží trochu toho adrenalinu.

Pro lyžaře se snažíme dále vytvářet kvalitní zázemí – to spočívá v pestrosti nabízených ubytovacích, stravovacích a relaxačních služeb – rádi proto spolupracujeme s dalšími místními podnikateli. Důležité pro nás je, aby návštěvníci měli vše potřebné pohromadě, aby byli spokojeni a aby se k nám rádi vraceli.

✂-----

4) Pohled místních podnikatelů

Pro nás je rozvoj lyžařských areálů podmínkou přežití. V našem kraji je velká nezaměstnanost a místní obyvatelstvo nemůže v plném rozsahu využívat našich služeb a naše firmy by bez peněz od turistů a rekreatantů živořily.

Nejraději bychom měli sjezdovky na každém svahu v okolí, abychom mohli ve velkém rozvíjet nabídku našich podnikatelských záměrů. Proto podporujeme snahy investorů o rozšiřování stávajících areálů. Turisté, kteří k nám přijíždějí, vyžadují kvalitní služby a nechtějí mít žádné starosti. Dobře to chápeme a snažíme se na to reagovat. Vytváříme hustou síť ubytovacích, stravovacích i relaxačních služeb, naší snahou je dále zvyšovat jejich kapacitu.

Ve svých provozovnách můžeme zaměstnat i místní lidi a tím přispět ke snižování nezaměstnanosti.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

5) Pohled místních občanů

Kdyby tady nebyly sjezdovky a další lyžařské aktivity, mohlo by se říci, že u nás lišky dávají dobrou noc. Byl by zde konec světa. Nic by se nedělo, prostě nuda.

Skiareály lákají turisty z celé republiky i ze světa. S nimi přichází vůně exotiky a také hlavně peníze. Určitě část z nich může být použita pro rozvoj naší obce.

Skiareály a jejich doprovodná zařízení jsou moderními stavbami, které zvyšují estetickou hodnotu prostředí. Člověk si díky nim opravdu připadá v 21. století. Navíc nabízejí pracovní příležitosti pro místní a to je dobře. Moc jiných pracovních možností v našem regionu není. A člověk musí být přece z něčeho živ.



NEGATIVA

1) Pohled lesníků a pracovníků správy chráněných území – lesy a jejich fragmentace

Rozvoj lyžařských areálů v ČR je ve většině případů navrhován na úkor lesů v horských oblastech, které jsou ve většině případů zařazeny mezi velkoplošná či maloplošná chráněná území, kde jsou chráněny poslední zbytky nejcennějších přírodních partií naší republiky.

Fragmentace lesa přispívá ke snížení jeho ekologické stability a biodiverzity. Vykácení pruhu lesa může vést k následnému rozpadu okolního lesa – vlivem bořivých větrů, snadnějšího pronikání imisí do nitra porostu či šířením kůrovce. Na fragmentaci negativně reaguje řada lesních živočichů. Jejich populace se tříští do několika částí. Druhy vázané na uzavřené lesní komplexy ustupují od nově otevřených okrajů, malým fragmentům lesa se vyhýbají, nebo z nich úplně mizí. Snižuje se tak plocha vhodných biotopů, a vznik nové sjezdovky proto ovlivní populace na mnohem větším území, než je území bezprostředně dotčené záměrem výstavby.

Spousta areálů nabízí i tzv. noční lyžování. K zajištění bezpečnosti lyžařů je tedy třeba dostatečně silné osvětlení. Noční osvětlení vytváří v horách novou nepřírozenou dominantu - kopuli klenoucí se nad horami. Pro živočichy je takové noční osvětlení rovněž nepřírozené, narušuje jejich biorytmy. A tak jim nezbyvá, než se odstěhovat do větší vzdálenosti. Zkuste někdy spát při rozsvíceném světle.

V našich národních parcích jsou rozvojovými aktivitami navíc zasaženy lesy zvláštního určení, jejichž prvořadou funkcí je ochrana vodních zdrojů a půdy a zachování území určených k ochraně přírody a druhové pestrosti, nebo i lesy ochranné na lokalitách s mimořádně nepříznivými stanovištními podmínkami. Nejedná se tedy o lesy určené k odtěžení a nahrazení komerční aktivitou.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2) Pohled ed pastevců a ochránců přírody – louky

K běžným názorům patří, že sjezdovky na loukách přírodě neškodí. Opak však bývá velmi často pravdou. Výstavba lanovek a vleků, terénní úpravy sjezdovek, rozvody technického zasněžování nebo další stavby související s provozem lyžařského areálu jsou provázány rozsáhlou stavební činností, při které dochází k plošnému poškozování a změnám vegetačního krytu. Úbytek a fragmentace lučních biotopů, podobně jako u lesních porostů, vede ke snižování jejich ekologické stability a druhové rozmanitosti. Situace je o to horší, jsou-li popisované aktivity směřovány do druhově bohatých luk s mnoha ohroženými a zvláště chráněnými druhy organismů nebo se vzácnými biotopy. A pokud si nevážíme nejcennějších partií naší přírody, ohrožujeme tím i svoji vlastní existenci. Také je si uvědomit, že funkční přírodu máme půjčenou od svých potomků a měli bychom jim ji v pořádku vrátit.

Lesní a nelesní společenstva v místě lanovek a sjezdovek jsou nahrazována druhově velmi chudými společenstvy travin, tvořenými často geneticky nepůvodními druhy ze směsí používaných k zatravňování sjezdovek.

Se změnou vegetace se mění a ochuzují i společenstva bezobratlých živočichů i obratlovců. Dochází k obrovské ztrátě druhové pestrosti, původní druhy jsou často nahrazovány méně náročnými zavlečenými a nepůvodními druhy.

V posledních letech se rozšiřuje freeridové lyžování, lyžování ve volném terénu. V chráněné krajinné oblasti je takovýto typ lyžování zakázán, jelikož dochází k poškození lesního porostu. Avšak i při finančním postihu se každoročně najdou lidé, kteří tento zákaz poruší.



3) Pohled vodohospodářů – vodní poměry

V souvislosti s odlesněním a terénními úpravami se zásadně mění hydrologické poměry dotčené lokality. Dochází k vysychání či snížení vydatnosti pramenišť v místě zásahu i v širším okolí, zrychluje se odtok vody z bezlesých svahů, snižuje se její vsakování. Běžné je splachování svrchní vrstvy půdy a plošná eroze, zvyšuje se riziko sesuvů a záplav.

Nezanedbatelným zásahem do vodního režimu je zasněžování technickým sněhem, dnes již nezbytný předpoklad funkčnosti lyžařských areálů. Řada studií prokazuje jeho významně negativní vliv na vodní poměry a přírodní prostředí vůbec. Sjezdovky s technickým sněhem mají nejméně dvakrát větší masu sněhu (vody) než tratě se sněhem přírodním. Technický sníh má jiné fyzikálně-chemické vlastnosti než sníh přírodní a taje o 2–6 týdnů později.

Upravované sjezdovky mají vyšší hustotu, tvrdost a obsah vody než plochy s neupraveným sněhem. Stlačení sněhu zvyšuje jeho tepelnou vodivost, teplota povrchu půdy klesá až hluboko pod bod mrazu, zhoršuje se výměna plynů. Výsledkem je ochuzení společenstev půdních organismů.

K vytvoření 1 m³ umělého sněhu je třeba 250–500 l vody, což při jeho vrstvě 20–35 cm představuje spotřebu 70–120 l/m² (tj. 700 000–1 200 000 litrů na 1 hektar sjezdovky). Tomuto problému se často předchází výstavbou umělých vodních nádrží. Dochází tak k dalšímu záboru půdy, ke změnám reliéfu, k čerpání vody (většinou přirozeně úživnější, s vyšším obsahem minerálů a dalších prvků i s vyšším znečištěním) z údolí do vyšších poloh a k následné eutrofizaci zasněžovaných ploch.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

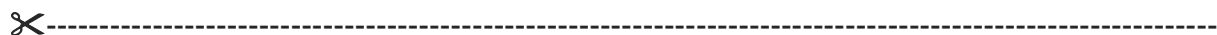
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

4) Pohled pedologů, půdoznalců – půdní poměry

Vznik nové sjezdovky je obvykle spojen s rozsáhlými terénními úpravami při zarovnávání původního povrchu. Dochází ke zhoršování fyzikálních a chemických vlastností půdy, je zlikvidována humusová vrstva (v horách vznikající až stovky let), snižuje se množství uhlíku vázaného v půdě a vyplavují se další důležité prvky. Klesá pestrost půdní fauny. K mechanickému poškození půdy a vegetace však dochází i při následném provozu sjezdovek, např. při údržbě tratí rolbou v období nedostatku sněhu či při jejich úpravách mimo zimní sezonu.

V souvislosti s globálním oteplováním ubývá dní, kdy je teplota dostatečně nízká pro výrobu technického sněhu bez pomoci aditiv. Tyto přípravky (chemického i biologického původu) dále přispívají ke změně půdních poměrů a k vyšší eutrofizaci půdy i vodních toků.

Samostatným problémem je vysoká energetická náročnost zasněžovacích zařízení (v alpských zemích souhrnně odhadovaná na neskutečných 600 GWh ročně), nepřímo ovlivňující životní prostředí v jiných lokalitách a na mnohem rozsáhlejší území, než se nacházejí vlastní skiareály (výstavba nových zdrojů energie, produkce emisí CO₂ atd.).



5) Pohled místních občanů – hlukové a světelné znečištění, odpady, doprovodné aktivity

Hlukové a světelné znečištění skiareálů a jejich vzdáleného okolí je velice nepříjemné. Hluk vydává jednak soustrojí lanovek a vleků, jednak hudební reprodukce pouštěná na sjezdovkách, noční provoz sněžných roleb a skútrů při zimní údržbě sjezdovek a lanových dopravních zařízení a nakonec vysokotlaková sněhová děla, jejichž hluk je srovnatelný s pneumatickým kladivem. V nočních hodinách je hluk výraznější než ve dne.

Při stavbě lyžařských areálů není předmětem stavby pouze sjezdovka a vlek, ale také doprovodná infrastruktura – parkovací místa, restaurace, bobová dráha, nové komunikace a další investice. To samozřejmě znamená větší záběr plochy, větší kácení stromů – a tím pádem větší vliv na životní prostředí. Při budování areálů a infrastruktury dochází také k importu nepůvodních materiálů (horniny, půdy, stavebních materiálů, technických zařízení vypouštějících nejrůznější druhy provozních kapalin apod.).

Všimli jste si také, kolik se na okrajích sjezdovek hromadí odpadků, zejména různých kelímků?

V této oblasti žijeme rádi, ceníme si kvalitní a zachovalé přírody a klidu, proto se bojíme dalšího rozšiřování lyžařských areálů a na ně navazujících služeb. Bohužel už nyní se zde často pohybuje více lidí, než na Václaváku.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6) Pohled klimatologů – klimatické změny

Pro budoucí existenci lyžařských areálů jsou velmi významným faktorem probíhající klimatické změny. V důsledku globálního oteplování ubývá dní s ležící sněhovou pokrývkou a také množství přírodního sněhu klesá.

Z ekonomických studií vyplývá krátkozrakost budování nebo rozšiřování skiareálů, které nebudou moci v časovém horizontu desítek let zajistit kvalitní podmínky pro lyžování bez velkých nároků na vodní zdroje a energii (v Alpách se jako neperspektivní jeví již dnes areály v nadmořské výšce pod 1 500 m).

Lyžařské areály v nižších polohách budou patrně zanikat nebo bude vzrůstat výroba technického sněhu a s ní i spotřeba energie a vody. V České republice by doporučený přesun sjezdových tratí do vyšších poloh přinesl další těžké problémy ochraně dotčených pohoří.

✂-----

7) Pohled sociologů – sociálně-ekonomické aspekty

Častým argumentem investorů je sociálně-ekonomický přínos sjezdového lyžování pro region. Je však značně diskutabilní, zda vybudování skiareálu má pro konkrétní region skutečně pozitivní ekonomický dopad. Není zřejmé, zda realizace záměru bude ekonomicky přínosná pro celé město či obec, nebo především jen pro investora. Při současném znění daňových zákonů v ČR navíc daně z prosperujících skiareálů směřují do místa, kde sídlí vlastník firmy – v případě našich horských center tedy často mimo jejich území.

Jeden problém je však zřejmý i bez podrobnějších studií. Je-li v regionu na příjmy ze sjezdového průmyslu přímo či nepřímo vázána významná část obyvatel (např. pro Krkonoše se udává asi 80 %), pak je nejvyšší čas přemýšlet o diverzifikaci jeho aktivit. Region, který žije v době globálního oteplování téměř výhradně ze sjezdového lyžování, by mohl mít v brzké budoucnosti vážné problémy.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jak řešit konflikt

V posledních letech sílí tlak na rozšiřování lyžařských sjezdových areálů a na budování nových. Podstatná část obcí a obyvatelstva je na rozvoji turistického ruchu existenčně závislá.

Použijme nyní asociaci.

Sjezdové areály, které používáte pro svoji rekreaci a zábavu, symbolicky představují váš dům. Okolní hory, lesy a louky si můžeme představit jako domy sousedů. Nebudeme nyní řešit, jak jste ke svému domu přišli, ale zkuste si představit, že vám tento dům pro vaše potřeby a aktivity nestačí a chtěli byste ho rozšířit.

Jak by se asi tvářili sousedi, kdybyste vtrhli na jejich pozemky a prohlásili, že jsou vaše a že si na nich budete dělat, co chcete? Vtrhli byste nejen na zahradu, ale i přímo do domů a tam byste se začali roztahovat. Určitě by to skončilo policejním zásahem, protože byste se dopustili minimálně výtržnictví, pravděpodobněji ale trestného činu.

Lepší by asi bylo se zkusit se sousedem/sousedy domluvit. Třeba bude ochoten vám prodat část pozemků, třeba vám bude ochoten pronajmout nějaké místnosti ve svém domě. Dohoda je možná, pokud s ní budou obě strany souhlasit.

Snaha o rozšiřování lyžařských areálů výše do hor, výstavba nových sjezdových tratí, lanovek a vleků, parkovišť a dalších doprovodných staveb je vlastně také vtrhnutí do nového území. Jen vaše sousedy v tomto případě nepředstavují jen lidé, kteří v okolí bydlí, ale hlavně horské ekosystémy, chráněná území, různé druhy často vzácných organismů, které jinde žít nemohou, dále půdní profily, vodní režim a další přírodní činitelé. Ti se sami před vaším útokem bránit moc nedovedou, proto je v tomto konfliktu zastupují lidé – ochránci přírody, lesníci, vodohospodáři, pedologové apod.

Na jedné straně tedy stojí sjezdové lyžování a jeho územní nároky. Jedná se o zcela dominantní druh turistického ruchu. Jeho rozvoj je formován silnou společenskou (nebo skupinovou) poptávkou.

Na druhé straně stojí zájmy a poslání ochrany přírody, krajiny, vody a půdy i jednotlivých vzácných druhů organismů.

Je třeba tedy tuto skutečnost reflektovat a snažit se dosáhnout kompromisu, který umožňuje určitý ekologicky únosný rozvoj turistického ruchu při zachování priority poslání chráněných území, ochranných podmínek soustavy Natura 2000, zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, ale i přirozených lesních a nelesních ekosystémů klíčových pro záchranu a ochranu biodiverzity.





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Argumenty protistrany a kompromisní návrh

Úkol 1: Zformulujte hlavní argumenty protistrany, které zazněly v aréně

Úkol 2: Vytvořte kompromisní návrh na rozvoj sjezdařského areálu – snažte se, aby byl akceptovatelný pro obě strany. Pište své návrhy v bodech, následně pak (po jednání s druhou stranou) poznamenejte, zda byly jednotlivé body přijaty, zamítnuty nebo přijaty v nějaké upravené podobě.

Body kompromisního návrhu	Stav po jednání

Okomentování výsledku jednání:





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavní argumenty zastánců a odpůrců rozšiřování skiareálů

Odpůrci

- poškození horských lesů i luk – jejich fragmentace a následný rozpad dalších lesních či lučních ploch
- ohrožení přírody v chráněných územích
- ohrožení biodiverzity rostlin i živočichů
- snižování ekologické stability krajiny
- narušení vodního režimu, eutrofizace vod
- degradace a zábor půdy, eroze
- hluk a světelné znečištění
- odpady
- vzrůst závislosti místních občanů na provozu skiareálů – v důsledku narůstajících projevů globálního oteplování mohou v budoucnu nastat problémy

Příznivci

- lyžování je úžasná sportovní a relaxační aktivita
- přibudou finance do rozpočtu obce – možný rozvoj regionu
- sníží se nezaměstnanost
- o obci se bude vědět
- podpora místních podnikatelů
- nebude tu nuda
- zvýší se estetičnost krajiny





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Osobní reflexní formulář

Jméno	
Jakou stranu jsem v konfliktu zastupoval?	
Moje hlavní argumenty v konfliktu?	
Měl/a jsem problém se svou rolí? Musel/a jsem hájit něco, s čím nesouhlasím?	
Podařilo se nám dosáhnout shody a najít kompromis? Pokud ano, jaký? Pokud ne, proč?	
Pokud shoda nenastala, jaký postup dále doporučuješ?	
Ovlivnila diskuse nad konfliktem můj předchozí postoj? Které argumenty jsem před programem neznal/a a jak mě ovlivnily?	
argument	jeho vliv na můj postoj





evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úkol:

Najděte alespoň 2 další sportovní odvětví (disciplíny), které mohou mít ve vztahu k životnímu prostředí konfliktní charakter.

Druh sportu	Konfliktní skupiny	
	+	-

Můj názor na důležitost a kvalitu programu				
😊😊	😊	😐	😞	😞😞
Jak hodnotím svoji práci během programu				
😊😊	😊	😐	😞	😞😞

